

Nr 101.

Ankom till riksdagens kansli den 27 augusti 1914 kl. 8 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om bestridande i vissa fall genom statsmedel av kostnaden för resa, som till krigstjänstgöring inkallad värnpliktig måste företaga för deltagande i förestående allmänna val till riksdagens andra kammare.

I en inom andra kammaren väckt, till statsutskottets förberedande handläggning överlämnad motion, nr 272, hava herrar *B. Eriksson* i Grängesberg och *J. A. Ingvarson* hemställt, att riksdagen må besluta, att till militärtjänst inkallad värnpliktig, som för deltagande i stundande riksdagsmannaval erhåller permission, må, i den mån fri resa icke annorledes erhålles, av statsmedel erhålla fri resa på truppbiljett från förläggningsplatsen till den plats, där valet förrättas samt åter, ävensom att kostnaden för dessa resor måtte betäckas av det belopp på 50,000,000 kronor, som riksdagen jämlikt Kungl. Maj:ts proposition nr 264 ställt till Kungl Maj:ts förfogande.

Till stöd för denna framställning hava motionärerna anfört följande:

»Vid de stundande riksdagsmannavalen möter stor svårighet för många mobiliserade värnpliktige att kunna delta i valet. Visserligen har, enligt vad som offentligen meddelats, krigsministern utlovat, att permission skall lämnas alla röstberättigade, men många av dem äro i den ekonomiska ställning, att de icke kunna betala resan från förläggningsplatsen till hemorten och åter och bliva till följd härav icke i tillfälle delta. Dessa valmän fullgöra genom mobiliseringen en medborgerlig plikt, som för flertalet av dem är i och för sig en kännbar uppoffring;

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 6 saml. 60 häft. (Nr 101.) 1

att de därigenom till följe av sin ekonomiskt svaga ställning skola berövas möjligheten att tillvarata sina medborgerliga rättigheter, kan icke vara tillbörligt. Vi vilja därför föreslå, att staten träder emellan och ikläder sig kostnaden för dessa resor. Vid resa på statens järnvägar torde icke, efter vad som blivit upplyst, avgift behöva betalas. Ehuru det bör kunna förväntas, att flertalet enskilda järnvägar och ångbåtslinjer skola vara villiga lämna fria resor, torde icke med visshet kunna förutsättas, att alla skola göra det, och bör därför staten ikläda sig att betala resorna, i den mån icke fria resor erhållas.

I fullt förlitande på att regeringen skall medgiva fri resa på statens järnvägar för värnpliktige, som hava permission för deltagande i riksdagsmannaval, vilja vi föreslå, att staten skall bekosta truppbiljett i den mån fri resa icke erhålles för färd annorledes än på statens järnvägar.

Den kostnad, som ett bifall till denna motion komme att medföra, torde böra täckas av de medel riksdagen beslutat ställa till Kungl. Maj:ts disposition enligt proposition nr 264 innevarande riksdag.»

*Utskottets
yttrande.*

Med anledning av de särskilda omständigheter, som för närvarande äro rådande, har utskottet velat tillstyrka motionen. Utskottet vill dock framhålla, att ett beslut i enlighet med motionärernas förslag under inga omständigheter får anses utgöra prejudikat för ett framtida förfaringssätt under mera normala förhållanden. Utskottet anser sig vidare böra omförmäla, att, enligt vad utskottet inhämtat, åtskilliga enskilda järnvägar beviljat de värnpliktige den förmån, som nu ifrågasättes, och hyser utskottet grundad förhoppning, att ett flertal sådana järnvägar skola följa de förstnämndas exempel.

I avseende å formuleringen av riksdagens beslut lärer medgivan- det böra gälla resa till och från den järnvägs- eller ångbåtsstation, som ligger närmast den plats, där valet förrättas.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må besluta

a) att till militärtjänst inkallad värnpliktig, som för deltagande i stundande riksdagsmannaval erhåller permission, må, i den mån fri resa icke annorledes erhålles, åtnjuta sådan resa på truppbiljett från förlägningsorten till den järnvägs- eller ångbåtsstation, som ligger närmast den plats, där valet förrättas, och åter;

b) att kostnaden för dessa resor skall utgå av det belopp å 50,000,000 kronor, som riksdagen jämlikt Kungl. Maj:ts proposition nr 264 ställt till Kungl. Maj:ts förfogande.

Stockholm den 27 augusti 1914.

På statsutskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.
